

LOUTKÁŘSKÁ CHRUDIM – 74. ROČNÍK

Zpravodaj 5.

středa 2. července 2025

Divadlo MáMe: Když někdo mlčí nad něčím, co je špatný, tak to podporuje

I mimo oblast divadelních periodik pronikla letos na jaře další z kauz divadel na Kladně. Tentokrát byla na pokyn z radnice v Divadle Lampion absurdně zastavena příprava inscenace *MáMě* na základě údajně skandální (a ve skutečnosti zcela nevinné) videopozvánky na generálku. Nepochopitelný čin vedl k rozpadu dosavadního souboru – a odešlé členky a členové záhy založili nezávislé Divadlo MáMe, jehož první inscenace *Hloupý Honza není blbý* měla první reprízu v Chrudimi včera. O dalších plánech jsem si popovídal s Kristýnou Matěj Dámovou, Štefánií Šubovou a Tomášem Podrazilem.

Kdy vás během kladenského dění letošního jara napadlo založit nezávislé divadlo a pustit se do takovéhle inscenace?

Štefánie: Hned v den, kdy původně měla být premiéra *MáMě*.

Tomáš: Náš umělecký šéf Honza Vejražka nás svolal. Řešili jsme, co dál. A jedna z prvních myšlenek byla na něco, čemu jsme tehdy říkali plán B: že odejdeme a založíme divadlo. Hned

jsem zkoumali možnosti pražských divadel a grantů, ale to je běh na dlouhou trať. Dáša Bednáriková z KD Mlejn nám hodila strašně pomocnou ruku, dala nám prostory, kde jsme mohli tu inscenaci nazkoušet – a krom toho nám pomohla požádat na příští rok o grant na celoroční činnost. Vůbec nám spousta lidí z divadelní obce pomohla, abychom mohli existovat.

Jedno ze silných poselství té inscenace, aspoň pro mě, bylo, že se člověk nemá nechat vydírat životními okolnostmi. Čtu to tam dobře?

Kristýna: Premiéru jsme měli na festivalu v Hradci, tady je první repríza – a mám dojem, že divadelní obec v tom představení čte víc, než jsme chtěli. Ono to tam je samozřejmě, protože to v nás bylo. S tím jsme do toho šli, s tím vším nánosem, ale prvotní plán to nebyl.

Štefanie: Jedno z hlavních témat od začátku bylo, že když někdo mlčí nad něčím, co je špatný, tak to podporuje. Když si lidi nechají líbit třeba nějaké zákazy nebo cokoliv takového, tak tomu pomáhají, kdežto kdyby se proti tomu zlu spojili, tak ho můžou přemoci.

Tohle funguje jako podtext, ale ta inscenace je úplně čitelná i bez něj – děti, které dneska byly ve stanu, nejspíš většinou nečtou Divadelní noviny, i když by samozřejmě měly. Napadlo mě ale, že dost lidí asi očekávalo, že uděláte tu slavnou hypotetickou inscenaci o homosexuálních popelářích, kterou strašily kladenské proradnické listy. Uvažovali jste i o tom?

Tomáš: V plánu je teď inscenace, která se má jmenovat *Klasická, vole, pohádka*, uvedeme ji ve Venuši ve Švehlovce. Má být pro věkovou kategorii 13+ a řešit se v ní bude, co vůbec je klasická pohádka, mýty, legendy a nejrůznější východiska, která to nabízí – jestli tam třeba může být ekologie, homosexualita, queer a další aktuální témata, která se mladých lidí dotýkají a týkají.

A další plány?

Tomáš: Nová sezóna bude naše pilotní sezóna. Uvidíme, kolik na to získáme prostředků – pokusíme se udržet tým lidí, kteří byli v *Lampionu* a odešli, aby pokud možno participovali na většině projektů nebo na všech projektech nebo aby se zapojili třeba aspoň do jednoho projektu. Myslím si, že bychom byli šťastní, kdybychom ukázali, že jsme životaschopní – to je krátkodobý cíl na tenhle rok. Jestli se nám podaří příští rok naplnit dramplán, bude otázka. Jestli jo, tak to bude skvělý, když se nám podaří udělat tři nebo čtyři premiéry za rok bez ohledu na zázemí. Bude to boj, ale chceme dokázat, že se ten dramplán dá udržet. Nechceme být něčím na způsob *Damúzy*, ale spíš *Minoru*: vytvořit klasický souborový divadlo, ale víme, že to je dlouhodobý cíl.

Kristýna: To není tak jednoduchý, žejo, prostě si založit divadlo. Divadlo potřebuje peníze a lidi se prostě potřebují žít. Chceme vytvořit divadlo s veškerým doprovodným programem, prostě zdroj péče o dětského diváka, včetně lektoringu a všeho, co k tomu v současném moderním divadle patří.

Michal Zahálka

Pohádka s rovnou páteří

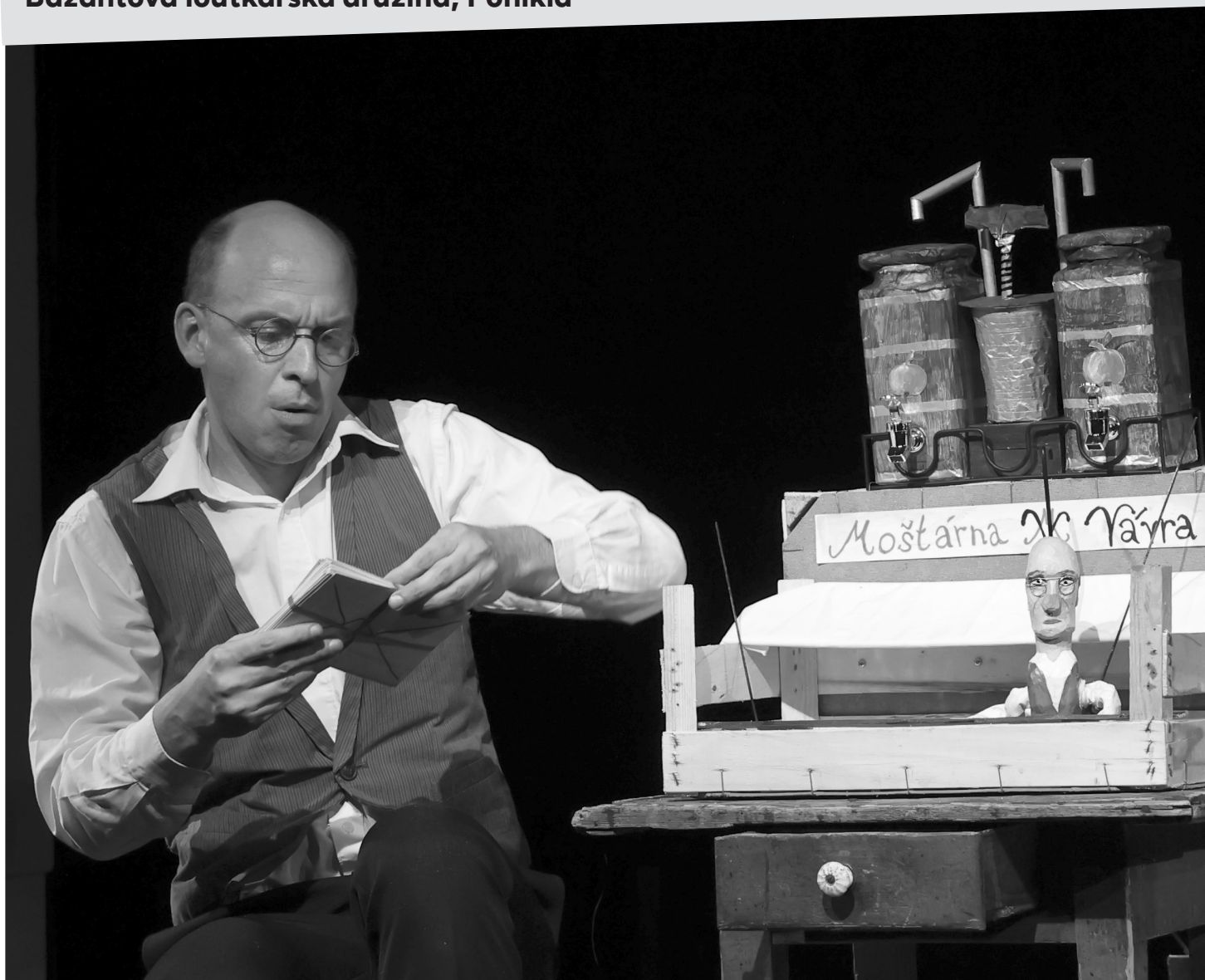
Milé děti, milí dospěláci, já jsem Honza. Leckdy samozřejmě hloupý, ale pátý chrudimský den už především vypotřebovaný. A zrovna teď se mi to strašně nehodí. Zrovna teď bych naopak potřeboval umět psát tak, jako když Lamine Yamal střílí góly. *Hloupý Honza není blbý* od nově vzniklého Divadla Máme by si to totiž zasloužil. Chtěl bych napsat glosu o tom, jak tahle parta, která na jaře na protest odešla z kladenského *Lampionu*, protože tamější primátorské „divadlo skáče, jak já pískám“ se stalo nesnesitelným, vrátila úder tím nejlepším možným způsobem. Chtěl bych napsat glosu o tom, jak secvičili nesmírně energickou, vtipnou, chytrou a přesně vystavěnou inscenaci, která má potenciál těšit diváctvo malé i velké. Chtěl bych napsat glosu o tom, jak na sebe přesně slyší, cítí publikum, neztratí se v odbočkách a vše, co načnou, dovedou k patřičné a chytré pointě. Chtěl bych napsat glosu o tom, jak jsem konečně viděl dobře vymyšlenou a zvládnutou interakci s dětským publikem, která samoučelně nerozdovádí děti, když se to tvůrcům hodí, a pak nedělá, že tam nejsou, když se jí to nehodí. Chtěl bych napsat glosu o tom, jak to celé vytvořili z pár levných věcí. Chtěl bych napsat glosu o tom, jak dokázali vytvořit věc, která je velmi zábavná a radostná a přitom je v ní jasně a čitelně obsažen pevný názor a vymezení se proti zpupným papalášským manýrům. Chtěl bych napsat glosu o tom, že svůj statement dokázali do *Hloupého Honzy* vtělit tak, že i na toho, kdo o „cause *Lampion*“ nic neví, může z inscenace přejít intenzivní chuť být na straně těch, kdo se neohnou a neposerou: už jenom proto, že na té straně je mnohem víc kreativity a srandy. Chtěl bych napsat glosu o tom, že dokázal něco takového nezakysle, neublíženě, jako grandí, kteří si divadla váží příliš na to, aby se pro ně omezilo na vyřizování účtů – to je gól jak od Lamina Yamala. Tohle bych chtěl napsat, ale nevím, jestli to budu umět. Ale když mi pomůžete a společně si na tu glosu zahrajeme, tak to dokážeme. Ve hře je totiž možný všechno!

Hloupý Honza Šotkovský

Maryša Vávrová

Bažantova loutkářská družina, Poniklá

Belzebub z Poniklé

V textu, který jsem psal k brněnské variaci na *Maryšu*, jsem označil dvě cesty k adaptaci – osvícení nebo podrobnou a mravenčí práci. Zatímco Brněňští se vydali tou první, Tomáš Hájek se vydal tou druhou.

Jak promyšlená je to věc! Samozřejmě mimořádně zábavná v jednotlivostech, s krásnými pointami a – a to především – brilantně a elegantně zahraná. Ale demiurg inscenace staví všechny ty půvabné nápady na základy, které jsou tím pevnější, čím jsou podvrtnější. Mezi vši tou veselostí se totiž velmi snadno schová čertovská podstata pana Vávry: je to podnikatel a zdatný marketér a sešli jsme se tu proto, aby nám prodal mošt a, když už jsme tady, také svou verzi příběhu.

Jakoby mimochodem tento ponikelský Belzebub utrousí do zpívanky „Měla babka čtyři jabka“ poznámku o genderově podmíněné deprivaci, jíž v daném případě trpí muži, aby ji rázem podnikavě napravil. Chachacha, chichichi, a dnes již obvyklé feminismem poučené čtení nejlepší české hry bylo právě přímo před našima očima vloženo do lisu a společně jsme vzali vši sílou za páku.

Geniální. V dárkovém balení se Hájkovi podařilo prodat nám obhajobu vraždy – a to za použití i těch nejprůhlednějších populistických manipulačních prostředků jako je podarování dětí pamlskem! Měli bychom si ťukat na čelo a hledět na něj podezíravě, ale my ne, my to Hájkovi zbaštíme i s navijákem.

Důvod tohoto zblajznutí je vlastně banální jako u všech jiných manipulací, kterých se dopouštějí lidé typu Okamura nebo Turek: Hájek nám servíruje to, co máme rádi. Pohledný muž s charismatickým projevem, milou tváří i milým humorem – schopným dokonce bleskově aktualizovat představení v respektuplných odkazech na dílo své kolegyně – od pohledu prudce inteligentní, a přitom zřejmě nikoliv namyšlený, dokáže mistrně bruslit mezi divadlem pro děti a pro dospělé, aniž by se dotkl oplzlosti (dokonce i v případě, kdy je sexuální život manželů klíčovým motivem v inscenaci), vtipky cílí na naše vzdělání, ale nedělají z nás hlupáky, provedení dialektu je dechberoucí. Inu dokonalost sama. Ještě štěstí, že ten chlap dělá divadlo a ne politiku.

Jaroslav Jurečka

Zavedená značka?

Tomáš Hájek alias Bažantova loutkářská družina již získal status zavedené značky. Očekává se od něj divadlo využívající meotar nebo aspoň stínohru a podobně jako u Jardy Ipsera nebo nověji Rudy Hancvencla diváci při jeho vstupu na scénu upadají do záchvatů smíchu dřív, než cokoliv udělá. Takové zaškatulkování může být velká výhoda – ale i riziko.

Tentokrát se žádný meotar ani stínohra nekoná, ale Tomáš přichází coby podkrkonošský moštař Vávra, aby nám pimprlaty přefiguroval, jak to s ním a Maryšou bylo z jeho pohledu – a diváci se smějí. Jenže Tomáš není žádný kabaretní komik – je v podstatě tragéd (stačí vzpomenout na jeho inscenace *Andrée* nebo *Morfium*). A tentokrát i klasickou českou tragédií v pěti obrazech odehraje: Vávra truchlí v kostele nad rakví ženy, která ho milovala, ale dotlačen – stejně jako Maryša – okolím k tomu, že ono se to srovná, ona si zvykne, každá si zvykla..., slaví svatbu rovnou na rakvi přehozené ubrusem. Jenže ono se to nesrovnává a ona si nezvyká. Vávru nenávidí, přehlízí, provokuje, i z jejích náhle sladkých pohledů a ochoty kape jed, až Vávru ve snu zadupává do podlahy sednice. Ten se vzepře a vylišuje mošt z toho nejsladšího – a z kohoutku kape krev.

Humor je tu jakoby mimoděk – chytrý a skrytý. Začíná už převedením tragického děje do malých groteskních loutek a na tři scény z bedýnek od ovoce – kostela, ložnice a moštárny (v zadání, pro něž inscenace vznikla, byla údajná averze zesnulého profesora Císaře k jablkům na jevišti), probleskuje v divadelních zcizeních (včetně odkazů na před ním předcházející inscenaci Hanky Voříškové *Jabka*) a nejotevřeněji je prezentován v reklamách na Vávruv mošt, které tvoří stříhové odlehčující předěly v nejvypjatějších okamžicích (problém je, že ten, kdo jimi vybízí ke koupi džusu, nemůže být týž Vávra, který vyprávěním připomíná sousedům jejich podíl viny na vzniklé tragédii). Ty udržují diváky v pocitu rozmarné nezávazné zábavy. Hájek skrývá tragično za zdáním veselosti a chytře dávkuje prvky humoru vyvolávající dojem, že sledujeme náramnou švand, v níž o nic nejde, aby ve finále udeřil, když Vávra otevře kohoutek – a z něj se řine Maryšina krev.

Ale co si myslet o tom, když diváci říčí smíchy? Nevnímají, o co jde? Je to komické? Komicky uděláno? Nebo zafungovala zavedená značka Tomáše Hájka? ...?

Buď jak buď, jde o jeden z nepochybných vrcholů letošní bohaté úrody amatérských loutkářských inscenací.

Luděk Richter

Jsem zvyklý zastávat se slabších

Rozhovor s Tomášem Hájkem

Jak jste se dostal k obhajobě pana Vávry?

Celé to spískala vynikající Lenka Huláková, byla to objednávka pro festival Císařovy nové šaty, zadání bylo buďto *Maryša* nebo libovolná hra s hodně jablky, nemohl jsem si vybrat a pokusil jsem se to spojit. A když už jsem byl v té *Maryše*... já jsem zvyklý zastávat se slabších. A když se mám v té hře s někým ztotožnit, chudákem je za mě Vávra. Chtěl jsem trochu vyvažovat.

Vaše starší inscenace hodně stály na používání meotarů, v tom je *Maryša* Vávrová jiná...

Já jsem si hodně dlouho dlel v takových pohodlných kolejkách meotarů, abych teď – i díky nápovědám kamarádů – pochopil, že je trochu potřeba si dávat protiúkony. Už minule to byl trochu protiúkol a letos je to ještě trochu víc.

Jaké to pro vás je?

Je to mnohem těžší, dá to mnohem více práce na přípravu, déle se to staví i uklízí, ale! Je to lepší, nabízí to více možností, můžu popustit nápadům uzdu, protože ve chvíli, kdy to není meotarové 2D, ale 3D, dá se tam leccjaká blbinka, třeba i s úspěchem, použít.

Jaroslav Jurečka

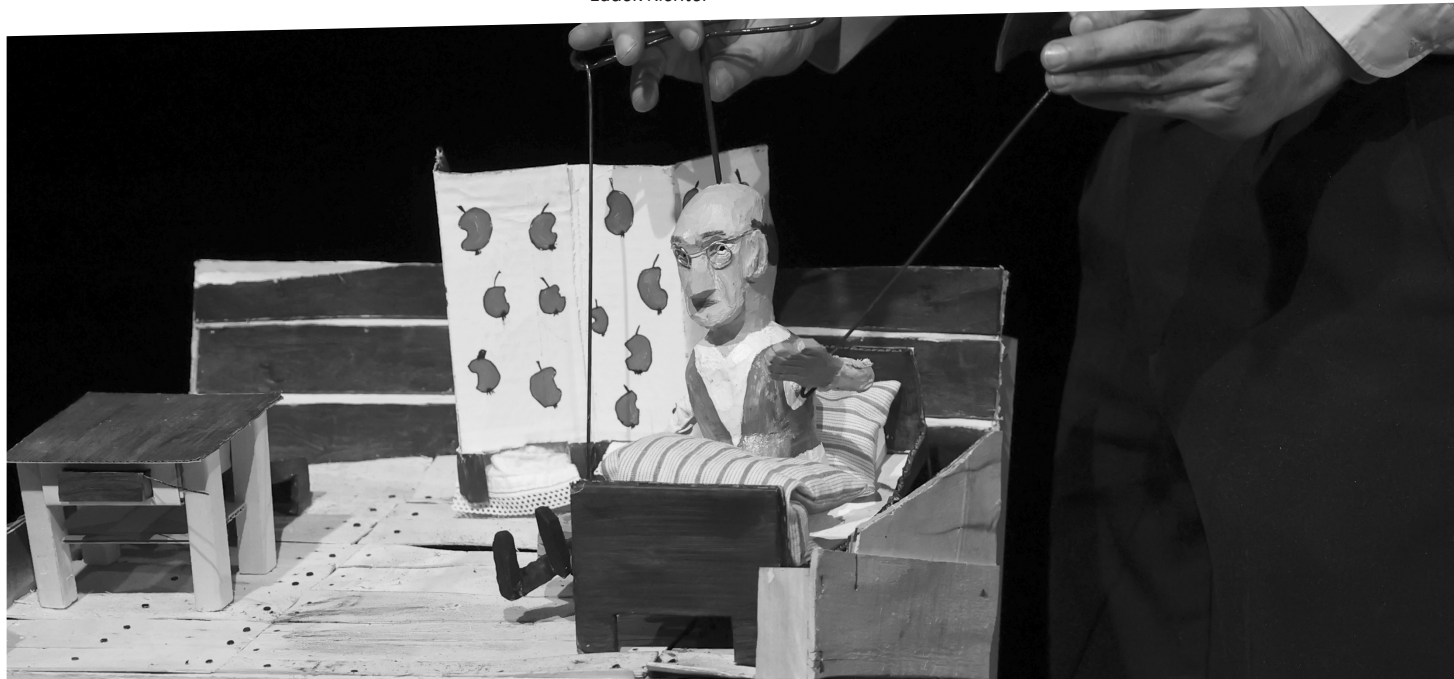
DO FOROTY VOD POROTY

Myslím, že jsme opět viděli další odvážný posun ve tvorbě Bažantovy loutkářské družiny: od někdejších meotarů k menšímu stolku v ložském roce, a letos už Tomáš Hájek uhraje bez problémů celou místnost.

Zvolené herectví, které doprovázelo loutkové výstupy, bylo naprosto vhodné a přirozené.

Otočení známého příběhu do mužské perspektivy přináší zajímavý pohled na věc, spolu s nečekaným zakončením se jedná o skvělou tragikomickou podívanou.

Jakub Šulík

Jabka

Hana Voříšková a Markéta Stránská, Chocẽ

Jabka napříč věky

Herečka, režisérka a básnířka Hana Voříšková s hudebnicí a tanečnicí Markétou Stránskou přivezly inscenaci *Jabka* o času. Minimalistická poetika Voříškové je v sepětí s tímto tématem mimořádně účinná. Pár slov, pár tónů, pár jablek, pár cest do sklepa, ale mnoho a mnoho času – toho, který uplynul, i toho, který teprve poplyne.

O kolik času vlastně jde? To je slovní úloha Andriho Snæra Magnasona a má následující řešení. Jestliže se postava, kterou ztvárňuje Hana Voříšková, narodila např. v roce 1965, její prababička se mohla narodit třeba v roce 1895, její vnučka třeba v roce 2005 – a až bude vnučce Markétce stejně jako její babičce dnes a bude své vnučce vyprávět o štrůdlu a moštu, bude se psát rok 2065. Jablka a dvě ženy na jevišti jsou tak mostem mezi lety 1895 a 2065, přes více než jeden a půl století.

Charisma, půvab a ohromná síla projevu Hany Voříškové je základním kamenem inscenování. Postava – kterou máme

tendenci ztotožňovat s její představitelkou – je podivuhodně plná, s propracovanou jevištní existencí a mnoha detaily, skrze něž se daří herecky tematizovat čas, do něhož se postupně postava zaplétá. Když se v závěru postava babičky v čase ztratí a začne bezhlesně komunikovat se zesnulými ženami, podařilo se tvůrkyním vytvořit v MEDu efekt hodný Christophera Nolana: přestala platit pravidla času a prostoru. Která žena před námi sedí? Ta, co se narodila v roce 1895, nebo snad ta, která se teprve narodí a bude dědit v dobrém i zlém? Je to dívka? Je to stařena? Myslím, že na moment se Hana Voříšková stala všemi těmi ženami naráz. Bylo to mrazivé. Nakonec ale ženy svolily (či byly překonány?) a babička mohla v závěru života vystoupit z bezmocného opakování chyb jejích předchůdkyň.

Jaroslav Jurečka

Rodinný receptář

Hana Voříšková je autorkou, která publikum svými inscenacemi zve do světa, v němž čas ubíhá pomalu, jako by se ho šum úspěchané reality ani nemohl dotknout. Ponor do její tvorby je často jakousi formou meditace. A pro mě osobně je inscenace *Jabka*, která vznikla pro festival Císařovy nové šaty, hřejivým, hladivým a kouzelným zastavením se.

Voříšková s precizností jí vlastní nachází úžasné spojení formy a obsahu. Jablka, jako hlavní materiál inscenace, jsou klíčem k otevření rodinné pokladnice kuchyňských tipů a triků i úsměvných příběhů. Spolu s Markétou Stránskou, která představení doprovází hrou na klarinet a zároveň ztvárňuje roli vnučky, jež neúnavně chodí své babičce do sklepa pro další jablka na vykrajování, vytváří až nostalgický vzhled do jedné (možná fiktivní) rodinné historie. A u vykrajování jablek a vyprávění inscenace rozhodně nekončí. Myslím, že tutorial na imaginární tažený štrůdl si v sobě ještě nějakou dobu budu schovávat. Jemnost i hravost jsou obsažené ve všem, co se na kuchyňském stole i pod ním v rámci stínohry odehraje. Ve scéně, kdy Voříšková zapichuje papírové postavičky na párátkách do shnilých jablek, vzniká silný obraz ženství a moudrosti, která se z generace na generaci předává.

Jabka jsou čistá a vypiplaná. Jsou jednoduchá a přitom hluboká. Babiččina obsese vykrajováním horších jablek vede k tomu, že se nakonec všechna ta lepší uložená ve sklepech zkaží. Voříšková tak skrze úsměvnou a milou poetiku sděluje něco mnohem hlubšího. Když si budeme neustále to lepší v životě nechávat na později, neužijeme si kouzlo toho všeho, co máme tady a teď.

Ema Šlechtová

Žitím si tvoříme osobní mytologii

Rozhovor s Hanou Voříškovou a Markétou Stránskou

Vždycky nás zajímá počáteční bod té inscenace. Jak to začalo a jaká byla první rozhodnutí?

Hana: To je stejný případ jako u Tomáše Hájka – dostali jsme od Lenky Hulákové domácí úkol, že máme na festival věnovaný profesorovi Císařovi něco o jabkách. A když mi to Lenka před rokem říkala, právě tady na Chrudimi, tak jsem jí odpověděla, že vůbec tedy nevím, co o jabkách, snad jenom jak se pořád chodí do sklepa pro ty horší a těch lepších se člověk nikdy nedomá. Takže to byla okamžitá asociace na jabka.

Zajímalo by mě, nakolik jste na jevišti vy jako Hana Voříšková a nakolik je to někdo jiný, nějaká „cizí“ postava?

Hana: Nevím, jestli to dovedu říct stručně, ale na základě toho, co jsem vytvořila, přemýšlím, jestli existuje pravdivá vzpomínka. V tom smyslu, že kdyby to někdo tenkrát dokumentárně natočil na kameru, jestli by to bylo totéž. Přijde mi, že když člověk vzpomíná, už to vidí přes své úhly pohledu – a kdyby se někdo zeptal mých bratránců a sestřenic, možná by řekli, že to takhle nebylo. Takže základní události jsou „autobiografické“, ale ty vzpomínky... no sama nevím, co jak bylo a jestli si to nevymějšlím. Ptala jsem se maminky a tety, jak ten štrůdl opravdu dělaly, a každá mi to řekla jinak. Každý si tvoříme své vlastní mytologie už ve chvíli, kdy to žijeme.

Markéta: Ale to mi přijde jako kouzelná podstata vzpomínek. Vlastně nevíš, jestli to takhle bylo, protože žiješ s tou představou.

Hana: Bavily jsme se i o tom, co je to pravda, kdo má pravdu. A jestli je pravda vůbec možná, když to každý vidí jinak.

Markéta: Ale já myslím, že to do nějaké míry pravda být musí, protože za námi po představení chodí lidé, kterým to vyvolalo vzpomínky na vlastní dětství a pak nám vyprávějí, že jejich babička dělala štrůdl tak a tak. Tak si myslím, že ta odchylka od reality nebude tak velká. Asi to nebyly obrácené tvarohové koláče s drobenkou.

Pochopil jsem z anotace, že spolu pracujete poprvé, je to tak?

Markéta: Ano, na divadle ano. Hanka to možná ani neví, ale mně se tím plní sen. A skrze inscenaci se mi mění vztah s mou vlastní babičkou, která už nežije. Znovu díky tomu navštěvuju svoje vzpomínky a „rozpravuju“ s ní. Shodou okolností se taky jmenovala Hana.

Jaroslav Jurečka

Jouhou, brum, brum!

Tyjátr pana Šedopláště, Libouchec

A co vnitřní děti? Musejí si hrát?

Repríza inscenace *Jouhou, brum, brum* včera ve 13.30 byla bohužel dost lose-lose situací. Václav Novák se marně pokoušel v dospělém publiku ještě před začátkem představení probouzet vnitřní děti a dospělé publikum (nesoudím jen dle sebe, ale rovněž dle šumu v okolních řadách) se těžko smiřovalo s pokyny k interakci, k opakování výkřiků a dalším cvikům (objevily se i výjimky, jimž patří všechna čest, ale já jsem se třeba cítila trochu manipulovaná). Situace byla o to překérnější, že na těchto tanečcích kolem inscenace je inscenace v zásadě postavená a vnořený příběh, pohádka, by se bez nich dal odvyprávět během třetiny trvání představení. Nezbyvalo, než se těch padesát minut navzájem tolerovat s vědomím, že je to nějaké nedorozumění.

Přitom je naprosto evidentní, že Václav Novák je herec, loutkoherec, muzikant a vůbec vypravěč s velkým potenciálem. Místy jeho snaha navázat kontakt s publikem působila až dryjáčnický, ale přisuzuji to touze rozpohybovat nás, stárnoucí cyničstvo. Jinak dovede výborně proplovat mezi rolemi, skvěle pointovat a v jeho kapitánu Brumlovousovi jsem v některých polohách nacházela i ozvěny tzv. solceovské pandy (legendární, všemi

dobrymi lidmi milovaná vulgární postava, kterou k životu přivedl Matija Solce, pozn. red.).

Dovede i dobře volit objekty: když skupinka spřátelených hraček padne do léčky teroristické rodiny, kterou ztvárňuje matřjoška, jde o vynikající, funkční znak.

Mám proto podezření, že pokud by se Tyjátr pana Šedopláště na všechny ty opičky kolem vykašlal a místo nich se soustředil na jádro vyprávění a to inscenoval, děti by byly pozorné a snad i spokojené úplně stejně. Samozřejmě – co já vím o tom, jak to děti mají, jenomže ve zmíněném balastu interakce je těžké koncentrovat se na příběh. Ten sice má celkem konkrétní a jednoznačné vyústění, ale než si přehodím dušičku piráta do nebe a pohladím papouška Hitchcocka, nic moc mi po něm není.

Aby tedy bylo jasno: upřímně si myslím, že soubor má už teď řadu předpokladů na zářnou budoucnost. A když u toho nebudu muset dupat, mávat ani nic vykřikovat, velmi ráda ji budu sledovat.

Kateřina Prášilová

Šedoplášť dovalil s Brumlovousem

Úplným nováčkem na Loutkářské Chrudimi a vlastně i celkově v našem divadelním rybníčku je Tyjáter pana Šedopláště, který se letos poprvé přihlásil na krajskou loutkářskou přehlídku, zvítězil a v posledních dvou dnech hrál ve Spolkovém domě. Pirátská inscenace odehrávající se na nebezpečně se vzdouvajících vlnách Labe se jmenuje *Jouhou, brum, brum!* a je ryze autorským dílem manželů Evy a Vaška Novákových.

Inszenace s jednoduchým příběhem, kdy se odložené hračky v čele s Kapitánem Blumlovousem vydají na dobrodružnou plavbu za pokladem, je určená divákům od šesti let, snadno stravitelná by ale byla i pro předškolní publikum. Vlastní příběh rámuje úvodní scéna s maňáskem papouška – v podstatě forbíra na rozechřátí publika – která je pro děj celkem zbytná, i když těžko o jejím účinku polemizovat. Většinu publika totiž tvořili dospělí, což se také ukázalo jako zásadní problém, protože takové publikum bylo vzácně kamenné a odolné vůči charismatu hlavního protagonisty. Na druhou stranu, těch několik málo dětí v publiku reagovalo skutečně radostně, spontánně a k věci. Je to možná právě nezkušenost Václava Nováka, který se zřejmě příliš nesetkává s dospělým publikem, a tvrdohlavě se jej snažil zlomit – místo toho, aby se soustředil na své dětské diváky.

Na druhou stranu, festivalové reprízy jsou specifické a skutečně zpravidla nefungují jako běžná představení v sezoně. Interakce s inscenací navíc nebývají nejoblíbenější činností divadelníků. Přesto se Václavovi Novákovi nedá upřít jakési jevištní charisma, schopnost navázat kontakt s dětským publikem a schopnost ho nenásilně, hravě zapojit. Jistě, můžu mít vůči interaktivním inscenacím své výhrady. Kolikrát jsem viděla zmatené děti „doprovázet“ zpívající herečku na bubínku? Děti s výrazem zombie, rodiče s foťákem a herečku s absolutním nezájmem... Oproti tomu v *Jouhou, brum, brum!* je interakce více hrou, uvolněním a funkčním prostředkem pro práci s pozorností malých diváků. Jen škoda, že Václav Novák evidentně neprošel žádným kurzem jevištní mluvy, protože tristní výslovnost v některých případech skutečně bránila užšímu kontaktu jeviště s hledištěm.

Jouhou, brum, brum! je inscenace, které by jistě prospěla také učesanější dramaturgie. I tak je to ale solidní kousek, který by zejména díky síle osobnosti Václava Nováka a s trochou víceméně technických vylepšení nakonec strčil do kapsy mnohé jiné.

Adéla Vondráková

DO FOROTY VOD POROTY

Aktér je dobře hlasově vybavený, srší energií a zápal pro divadlo.

Při práci s loutkovým papouškem (muppet) je vidět, že zná principy práce s tímto typem loutek, ale nehraje důsledně.

Zbytečně dlouhý úvod k samotnému příběhu, který je následně dost rozmělnován častými interakcemi s dětmi.

Ne vždy hraje herec „skrz“ loutku, při hraní se dvěma loutkami není důsledný v pohledech, ve vodění, spíše sleduje dění v publiku.

Myslím, že v první řadě by měl být dobře vystavěný příběh a teprve později k němu případně vymýšlet interaktivní vstupy.

Martina J. Hartmannová

Jestli mě nebudete poslouchat, založím loutkový divadlo

Rozhovor s Evou a Václavem Novákovými, tedy s Tyjáterem pana Šedopláště

Je tohle vaše první Loutkářská Chrudim?

Václav: Na Loutkářské Chrudimi jsme poprvé a podruhé na přehlídce vůbec.

A co vás motivovalo se do přehlídek pustit?

Václav: Žádný jiný loutkáře jsme neznali, tak jsme loni v březnu přijeli do Loun, že tam někoho poznáme, pokecáme a tak. No, a letos nás poslali sem.

Eva: Okolo Ústí nad Labem loutkářů a dětských divadel tolik není, chtěli jsme vidět inspiraci odjinud.

Proč jste zakládali divadelní soubor pro dětské publikum?

Eva: Oba dva jsme učitelé. Za covidu jsme se nudili, já byla zároveň na mateřský, protože se nám narodila dcera, a byli jsme půl roku zavřený doma v izolaci. Vymýšleli jsme, co bychom tak mohli dělat, a manžel má zkušenosti ze šermu...

Václav: ... a šermíři mě naštváli, byli jsme na hradě, já jim režíroval vystoupení a jako fór říkám – kluci, jestli mě nebudete poslouchat, tak si založím loutkový divadlo. A ono jo.

Při jakých příležitostech a v jakých prostorech běžně hraje?

Václav: Hrajeme venku. Na dětských festivalech, na městských slavnostech, hraju prostě pro děti a jejich rodiče. Sedí na dekách kolem mě a povídáme si.

Eva: Hrajeme primárně venku za denního světla, takže ani na to osvětlení nejsme zvyklí.

Václav: Chodím mezi lidmi a svolávám je rohem, je to zábava už na začátku. Na dětských festivalech za námi jdou děti třeba po čtvrtý, po pátý, to je nabíječ. Teď tu děti nebyly, tak to bylo takový smutný a nevěděl jsem, co s tím mám dělat. Interaktivní divadlo pro děti bez dětí? Tenhle formát není úplně pro nás. (Rozhovor proběhl po repríze 1. 7. ve 13.30, pozn. red.)

Máte výrazný řečnický a hudební talent, neděláte třeba nějaký stand-up nebo nehrajete v kapele?

Václav: Byl jsem pankáč, ale to už je dávno. Teď jenom učím, dlouhou dobu jsem učil děti s handicapem, autismem nebo mentální retardací, chtěl jsem kontakt i se zdravými dětmi, tak jsem začal hrát. A funguje to s nima skvěle, ale když nejsou, tak nejsou.

Jak přišel nápad na pirátskou pohádku?

Eva: Měli jsme skautský tábor s tématem Piráti, rok jsme tím žili, a tak to z toho vyplynulo.

Václav: Vzali jsme pirátský klišé, nemělo to být nic hlubokomyslného. Baví mě děti bavit, udělat si s nimi mejdan a běžně to bejvá mejdan...

Kateřina Prášilová

MATER SOLITARIA

Přespolní, Vševely, Strakonice

Veni Vidi Nepochopi

Inscenace *MATER SOLITARIA* souboru Přespolní ze Vševel a Strakonice je pásmem poskládaným z lidových písní točících se okolo tématu nešťastné lásky. Písně jsou dominantní složkou inscenace, jen zlehka doplněnou rámcem kolotočářů, kteří přijeli do vsi, a dalšími drobnějšími výjevy. Řazení písní přibližně sleduje průběh milostného románu, od prvního setkání přes vzplanutí a dostaveníčko v lese až k smrti milého. Tento hrubý rámec je vesměs velmi dobře čitelný, avšak množství konkrétních detailů jako by naznačovalo, že se za tím vším skrývá komplexnější a promyšlenější narativní struktura, kterou se mi ale při nejlepší vůli nepovedlo rozklíčovat. To, co následuje, je tak především pokusem o analýzu mého interpretačního selhání.

Po rozmístění papírových růží začnou kolotočáři stavět jakýsi automat s pohyblivými figurkami šuhaje a dívky. Když se automat rozbije, prohlásí, že je třeba jej promazat, v rámci této akce však z jakéhosi záhadného důvodu postaví divadélko. Pak s jistou obřadností toto divadélko otočí zády k publiku... znamená to, že jako diváci nahlížíme „do zákulisí“ příběhu? Nemám však pocit, že by tomu tak bylo, jsme svědky sblížení na muzice a následného dostaveníčka v lese (u kterého upřímně nevím, jde-li spíše o vášnivě vzplanutí, nebo o znásilnění). To, že se v průběhu tohoto příběhu pohyblivé figurky tak nějak staly živými lidmi, pak vyústí v pro mě nejbizarnější moment, kdy je figurka z automatu nedopatřením trefena a kolotočáři rozehrají situaci, v níž byl zastřelen živý člověk. Také celá etuda vyja-

drující, která společnost pohrdá čerstvou svobodnou matkou – jakkoli je srozumitelná – jako by do inscenace vnášela sice související, přeci jen však odlišný tematický okruh. A ačkoli mi přijde velmi případné, že celý příběh zdálky pozoruje panenka Marie, skutečnost, že ji kolotočáři na závěr ukradnou, na mne silně působila, jako by pouze potřebovali uvolnit prostor, aby mohla živá herečka nastoupit na její místo.

Na závěr ještě krátkou poznámku. Velmi bych chtěl ocenit hudební složku inscenace, zejména minimalistický a poněkud disonantní cimbál výborně doplňuje zpěv i celkovou atmosféru kusu. Stejně tak výkony obou milenců, a především suverénní projev Terezy Kortanové stojí za pozornost. V kontrastu k nim ale herectví Jakuba Jílka a Josefa Pekárka působí mnohem méně precizně. Chápu, že jejich role jsou záměrně civilnější, i této civilnosti by ale podle mého slušela větší přesnost a zaostřenost. Jako ilustraci zmíním děkovačku. Během ní herci jako by někdy nastupovali strojovou chůzí připomínající automaty z inscenace a v jednu chvíli se pak klaní zády k publiku. Nedůslednost v těchto akcích (viděl jsem dvě reprízy a na obou vždy došlo k nějakému zmatku, zapomenutí nebo něčemu podobnému) ale sráží jejich čitelnost. Zároveň opět nastupuje moje dramaturgické tázání – tyto detaily působí významonosně, zaboha se mi jej však nedaří odhalit.

Jacques Joseph

Tady to rozbijem

MATER SOLITARIA souboru Přespolní je inscenace, o které se člověk po jednom zhlédnutí skoro zdráhá psát – je celkem jasné, že její struktura i téma je komplikovanější, než se napoprvé a v intenzivním chrudimském záprahu dá uchopit. Tak tedy tentokrát subjektivněji než obvykle: čeho jsem si na „osamělé matce“ všiml?

Všiml jsem si toho, že jejím tématem je láska, zejména ta bo-lavá, pomíjející a ubližující. Když zvolíš sobě milú, bude třít tvé srdce pilú.

Všiml jsem si, že inscenace mnohem víc než dřívější produkce Přespolních pracuje s kontrasty, stylovými i emocionálními. Přepjatá citovost je groteskně shazována, lyrické nálady střídá zostra zcizování (viz přiznaná komunikace s osvětlovačem).

Všiml jsem si při pohledu na pozadí scény, že lidské srdce je terč.

Všiml jsem si, že se nám dost jasně naznačuje, že láska může být snadno zredukována na pouťový kýč, univerzálně sentimentální odvar pro všechny. Nebo taky na sled mechanických pohybů z jarmarečního orchestrionu. Obligátní ztotožnění flétny s penisem zrovna v momentu, kdy se orchestrion zasekne, jen podtrhuje, jak směšně strojová může erotika být. (Slezte z toho lustru, Švankmajere, vidím vás!)

Všiml jsem si několika opravdu silných obrazů – třeba toho, když se díváme na loutkové divadlo zezadu, na jeho jevišti vyhrává gramofon sentimentální šlágr, dva zlí „světští“ klauni (na začátku řeknou „tady to rozbijem“ a opravdu rozbijí mnohé, lásku zejména) nechají na gramofonové desce se točit panáky alkoholu a milenecký pár vedle toho roztáčí jednu káču za druhou. Nebo když jeden z těchto „klaunů“ v roli dirigenta pateticky diriguje druhého, který jako jednočlenný orchestr apaticky fouká do basbasky a milenecký pár zády k publiku s prožitkem zpívá – muž ženským hlasem a žena mužským.

Všiml jsem si, že komplikované a silné obrazy na řadě míst ředí nedbalé a nedotažené provedení – zejména na švy mezi jednotlivými výstupy je hodně vidět.

Všiml jsem si, že inscenace začíná a končí vážně pojatým Zdrávas, Maria – a na závěr se ona recitující „milénka“ s pannou Marií neironicky ztotožní. Jak to souvisí se zbytkem inscenace, jsem ovšem nerozklíčoval.

Všiml jsem si, že Přespolní jdou v kvalitě svých inscenací zřetelně nahoru, a těší mě to.

Jan Šotkovský

Kdybychom byli Marvel, tohle je origin story

Rozhovor s Josefem Pekárkem a Jakubem Jílkem

Jak jste přišli k téhle látce?

Josef: Já jsem měl v hlavě už několik let myšlenku na práci s moravským baladama od Sušila, protože tam je spousta nápadů, krásný inspirace, lyriky, se kterou se dá pracovat. A v poslední době se mi to překlápilo k tématu matek samotných a matek osamocených, takže jsem hledal nějakou dramaturgickou linii s ohledem na to, na čem Přespolní pracují, tedy poezie versus další prameny. Hledali jsme možné přístupy a nakonec jsme si řekli, že by mohlo být zasazené do historické doby, dejme tomu devatenáctého století. Bere-me to jako nějakou předehru, máme v plánu vést rozhovory se současnými matkami samotnými a navázat na to.

Jakub: Já to musím říct, jinak by mi to Tereza neodpustila: Kdybychom byli Marvel, tak tohle je origin story.

Výborně, to bude titulěk.

Jakub: Máme do budoucna v plánu trilogii věnovanou to-muhle tématu.

Výraznou roli tady hraje hudba – jak se hledala třeba ta stylizace ve zpěvu? Vycházeli jste z dispozic souboru?

Josef: Samotní Přespolní by na to nestačili, ale Tereza s námi dělala už Černou slepici, kde jsme si některé prvky vyzkoušeli, a letos jsme přizvali i Tomáše, který výborně zpívá a na všechno, co mu dáš do ruky, hraje. Takže to byl další materiál, se kterým jsme mohli zkoušet a pracovat.

Hrozně se chci zeptat na jednu věc, ale nemusíte odpovídat, jestli nechcete. Má nějaký interpretační smysl ta obrácená děkovačka?

Josef: Má.

Děkuju.

Josef: Nebo chceš slyšet víc? My jsme původně přemýšleli nad nějakou jevištní dekonstrukcí, snažili jsme se o nějakou větší dekompozici, destrukci linearitu příběhu. Z té razantní roviny jsme trochu ustoupili, ale celkovým východiskem i pro tu děkovačku byla dekonstrukce.

Michal Zahálka

DO FOROTY VOD POROTY

Soubor Přespolní ze Vševid a Strakonice si pro svou **MATER SOLITARIA** (lat. svobodná matka) vybral několik folklorních písňových textů a nápěvů z rozsáhlé sbírky Františka Sušila *Moravské národní písně* a skrze tento klíčový zdroj se formou oživlé kramářské písně či surreálné pouťové atrakce v různých perspektivách dotýká tématu mateřství: vztahu matky a dítěte, toužení po lásce i po potomkovi a jeho narození. Příběh logicky rámuje dvěma votivními jevištními obrazy souvisejícími s mariánským „kultem“, modlitbou k příbramské Madoně na úvod a zrozením Jezulátka na závěr.

Poučený soubor čerpá patrně i z širších teoretických rámců a jiných zdrojů. Sám pro sebe jsem do inscenace vstupoval skrze teorii karnevalu, tělesnosti a grotesky Michaila Bachtina, příběh kejkliřů Mii a Jofa ze *Sedmé pečeti* Ingmara Bergmana (ale i jiné bergmanovské motivy mateřství) a surrealistickou poetiku a manifesty André Bretona.

Aby těch B- nebylo vypsáno málo, další čtení nabízejí i teorie

lidového divadla Petra Bogatyreva (děkuji Kateřině Drtinové za připomenutí) a částečně i komentované divadlo Bertolta Brechta.

Zahlcen těmito odkazy a úvahami jsem nebyl schopen pochytat Sušilovy texty, ale ve výsledku i jejich snová atmosféra a několik klíčových slov mi stačilo k podtržení a podpoření celé zmíněné story.

Artikulace zvolených hereckých a scénických prostředků, které jsem v konkrétním představení viděl (v úterý ve 13.30), však nebyla příliš pečlivá: oba herci, světští, kteří příběh iniciují a mimoděk odvypráví, občas zápolili s rekvizitami, herec a herečka, panáček a panenka na stělnici, kteří (mimo jiné) postavy příběhu reprezentují, jsou v činoherních mechanicky repetitivních situacích poněkud arytmičtí.

Inscenace je to nicméně nadmíru chytrá a hloubavá, při práci s tématem přesná, dramaturgicky i herecky motivovaná a v hudebních pasážích temporytmicky i hlasově perfektně zvládnutá.

Ivo Kristián Kubák

Bububu z R-klubu

MATER SOLITARIA

Prespolní, Vševely, Strakonice

vstupní otázka poroty: Rozpoznávali jste v tom inspiraci moravským folklorem, jak se uvádí v anotaci? A byl pro vás čitelný příběh?

- Moc nevím, co si o tom myslet, spíše se mi to líbilo. Hodně se mi líbily hudební vložky a jak se hrálo se scénou. Moc jsem nepochopila, jak to bylo s loutkami, jestli ty postavy byly součástí divadla, nebo to byli skuteční lidé.

Jakub Hulák: Máte pocit, že jste se v tom zorientovali?

(ticho, později smích)

Jakub Hulák: Tak zkuste vytáhnout nějaký detail, co se vám líbilo, co jste třeba pochopili.

- Přišlo mi zajímavý, jak hráli ty stroje na začátku, to byl hezký nápad, ale pak jsem nepochopila, jak to mělo vyznít.

- Opravdu se mi líbila ta první písnička, přišla mi zajímavá. Ale pak jsem nepochopila, proč to sklouzává od disonance k harmonickým písničkám. Něco se otevřelo, ale pak se v tom nepokračovalo.

- Chtěl bych vypíchnout jednu scénu, protože celek jsem nepochopil. Ta scéna znásilnění v křoví – že to začíná trapně a je to přehrávané a relativně vtipné, ale pak se to začne gradovat, až to přejde do dobrého pocitu mrazení a nechutnosti. To mě bavilo.

- Na začátku nám řekli, že to je věnované těm, kteří nás opustili nebo nás opouštějí. Ale pak najednou – teď hodně skočím – ten člověk, co ji miloval, ji neopustil, dostal do hlavy a umřel. A pak nevím, čím bylo dítě, protože ona se milovala s několika muži.

- Když nás někdo opustí, nemusí to být z rozhodnutí, on ji sice nechtěl opustit, ale odešel.

- Na té scéně byla zajímavá ta střelnice, která byla přehnaná. Veliké růže naznačovaly, že to bude fraška.

- Zajímalo by mě, co jste chtěli říct tím, jak se ty loutky zasekávaly. A pak tam byla opakující se zaseklá deska. Přemýšlela jsem nad tím, ale nepochopila jsem to.

Ivo Kristián Kubák: Protože jsem se s vaší prací nepotkal poprvé, vím, že vám dáváte postupně nápovědy, že vám dáte A. Velmi záhy jsem se odpoutal od moravského folkloru a začal to vnímat skrze tři velká B – Bachtin, Bergman a Breton. Bachtin ve *Françoisi Rabelaisovi a lidové kultuře středověku* definuje princip karnevalismu, což je v našich konotacích jarmark, pouť. Tam jsem měl naprosto jasno, že to je dryáčnický karnevalový svět. Bachtin také otevírá otázky grotesky, sexuality a další motivy, které tam máte. Druhým vstupem je Bergman – zabýval se mateřstvím i vztahem matky a dcery, četl jsem tam vztah se *Sedmou pečeti*, kde je ta rodinka kejklířů... A pak jsem si říkal, že ono to vlastně není konvenční loutkové divadlo, ono to vůbec není konvenční divadlo, je to takové surrealistické, no a tam se mi objevil ten Breton, který sestupuje do podvědomí, snů... Skrze tyhle teoretiky a umělce jsem se snažil tu vaši věc přechytit, skládá mi to v jakýsi dobře promyšlený příběh, byť na spoustu otázek nemám odpovědi ani s těmito třemi kamarády. Vidím v tom důslednou motivickou práci. I tím, že se to otevírá a uzavírá votivními předměty, expozice mariánské úcty v úvodu a závěrečné zrození jezulátka. Četl jsem tam všechny tyhle zdroje, možná tam jsou podvědomě, možná vědomě. A stala se mi záhadná věc, že mi z toho utekly texty písní, úplně mi z toho utekl Sušil. Celému takhle promyšlenému tvaru by podle mě (přestože je to jarmareční a dryáčnické) slušela větší preciznost v provedení. I ta nepřesnost musí být nazkoušená.

Irena Marečková: Srozumitelnost příběhu mi vůbec nepřekážela. Rozuměla jsem náladě, nasazení, tonalitě, to mi stačí. Když si postavím ty obrazy za sebou, mám pocit, že jsem tomu rozuměla, jde o modelový příběh dívky z vesnické zábavy a kluků, kteří se nalejou a pak vás někde sklátějí. Líbil se mi obraz červených šátečků, které jsou láska a i třeba milostnej styk, a pak se někde na pouti předvádí příběh... nevím, co povídá. Líbilo se mi to narození, jen jsme neidentifikovali, co bylo to vlevo, jestli to byly hodiny nebo co. Strašně se mi líbil mariánskej rámeček. Působilo to na mě velmi silně. Považuji to za krásné představení, které mě chytlo. I tím tématem. Jak všichni touží po lásce, ona se k nim dostane cestou nějakého násilí, ale oni neztratějí naději. Ono to v těch písničkách je. Když máte na začátku to spodní svícení, to je úplně ňuňu, krásně svítíte.

Jakub Šulík: Představení jsem si moc užil. Příjemně jsem se ztratil. Máte skvělé nástroje, ten cimbál, to není jen tak nějaký cimbál, ale to je moravský pochodový cimbál! To jsem byl nadšený. Můj oblíbený hudební obraz je ten s tím gramofonem, do něhož přijde hlas. Krásný moment byl, když se objevil vozíček se dřevem, to mi okamžitě řeklo, že se budeme koukat na krásné věci, nějak jsem hnedka věděl, že to bude všechno v pořádku. Říkal jsem si, proč ty baladky... a nepotřebuju to řešit.

Johana Bártová: Rozdílné herectví. Jedna linka na pouti, druhá v posteli. Skládáte inscenaci z různých na šňůru navlečených hadříků, ke každému přistupujete jinak, dohromady to dávalo lineární linku. Jak vás už pár let znám, myslím, že máte zajímavou vlastnost, že se nastavujete do hereckých situací, které by mohly být hodně trapné, ale daří se vám z toho vybruslit. Pro mě zajímavé, děkuji.

Martina J. Hartmannová: Mně se to líbilo.

Ivo Kristián Kubák: Je to taková živá kramářská píseň.

Souboj: Ta disonance na začátku je pro mě o tom, že už je těhotná. Překvapilo mě, že to je znásilnění, to tak nevnímám. Jsi svolná, ne? – No tak spíš rezignovaná. – Ale lísala ses, ne? – Eeeeeee.

Jakub Hulák: Tak to si vyjasněte sami, my postoupíme k další inscenaci.

Jabka

Hana Voříšková a Markéta Stránská, Chocẽ

vstupní otázka poroty: Uspokojilo vás to divadelně? Kývete hlavou, ale zkuste to verbalizovat.

- Nenapadlo by mě, že mě bude takové babičkovské vypravování o štrůdlu bavit, ale bavilo mě to celou dobu. Je v tom zemitá energie.

- Bylo hrozně příjemné, jak to bylo intimní a my jsme byli přivítáni v té scéně, byli jsme tam s vámi, nekoukali jsme se klíčovou dírkou.

- Cítila jsem se neuvěřitelně pohodově a byla to pro mě jakási výpověď o tom, jak se život ve stáří změní, jak se nějakým způsobem přetvoří tak, aby nám byl schopný předat výpověď o tradicích, hrozně mě to přeneslo do mých vlastních vzpomínek na babičku. Ostatně to mi děláte vždycky.

- Viděl jsem v tom téma z naší rodiny, u nás v rodině to bylo s chlebem. Je to o tom, že když všechno odkládáme na potom, tak to taky nemusí přijít.

- Pro mě byl silný ten závěr, že to nesklouzlo do patosu, že to nebylo „podojené“. Když jste tam vyskládala ty předky a ten moment, kdy jste se jim podívala do tváře, to bylo něco. To váhání bylo hrozně opravdové.

Jakub Hulák: Mluvíme o autenticitě Hanky, jak jste vnímali Markétu?

- My jsme viděli premiéru, kdy to hrál Matěj, ale teď je to mnohem silnější, když to hraje ta holka – vnučka. Mohlo se snadno stát, že by to bylo úplně o ničem a nakonec to bylo úplně o všem. Nedovedu si představit, že by tohle hrál kdokoliv jiný.

Irena Marečková: Vnímala jsem v publiku, jak různé momenty oslovují různé diváky, jak se to spojuje s konkrétními věcmi. Mně se to stalo taky, v pubertě jsem taky řešila jablka. Pořád si říkáme „až někdy, až někdy...“ Byla jsem úplně pohlcená. Způsob vyprávění, takový komorní, kdy se velmi pomalu odhalují postupy, jak na jablka – moje babička taky dělala spirálky. V leckom z nás se odehrál film z našich vzpomínek. Stínohry byly dokonalé. Ta dětská hravost a babičkovost, ty generace, to tam pro mě zahrálo strašně moc. Je to o to zajímavější, že dneska je velký tlak na „užívej si teď a tady“, na kupování nových věcí a že gumové rohlíky patří do popelnice.

Johana Bártová: Přišlo mi hodnotné, že to není zbytečně přeplněné. Necháváte nám čas, abychom vás mohli sledovat, poslouchat vás, dáváte nám klid a dost času. Mám prostor na přemýšlení o tom, jak to dělala moje babička, zároveň to není nudné – a to je cenné. Hodně mě bavily vstupy vnučky, odlišná energie, mladá, strašně moc slov, mám možnost to vidět i ze strany té vnučky a hledat protiváhu.

Martina J. Hartmannová: Hrozně se mi líbilo, jak Markéta mluvila od toho notového pultiku. Moje vnučka k nám občas přijede s klarinetem a cvičí v obýváku a já na ní volám z kuchyně... Strašně se mi líbil váš hlas.

Ivo Kristián Kubák: Myslím, že je velmi výhodné, že tu druhou postavu hraje herečka, gender je tady důležitý. Je to pozitivně sentimentální a pozitivně nostalgické. Je to nějaký storytelling, příběh s poučením, vlastně bajka. Primární pro mě je, že občas je výhodné se vzepřít tradici.

Jakub Šulík: Když dojde na ten moment, kdy se čelí všem minulým generacím, bylo to pro mě strašně silné, až k slzám. To, že se člověk musí rozhodnout a zlomit to v sobě, aby mohl dělat věci po svém a jinak, to je strašně silné.

- Není úplně nutné vzpírat se tradici, pro mě to bylo o tom, že těšení se na něco hezkého má taky něco do sebe.

- Já jsem to představení viděl pětkrát, dvakrát to skončilo tím, že si Hanka nechá přinést ty horší a třikrát, že si nechá přinést ty lepší. A já nechápu, jak to, že fungují oba dva konce.

Soubor: Hledání konce bylo to nejnáročnější. Když jsme to hráli poprvé ve waldorfské škole, rodiče chtěli happy end. Ale pak jsem si říkala, že pro dospěláky by to mělo končit jinak. A s Markétou jsme se domluvily, že to necháme otevřené a je to otevřené až do konce, je to dost těžké herecky. Víím, že někde jsem v tom byla pravější, někde ne.

Maryša Vávrová

Bažantova loutkářská družina, Poniklá

vstupní otázka poroty: Co to s vámi udělalo, jak to hodnotíte?

- Když jsem se dozvěděla, že Tomáš Hájek bude hrát Maryšu, hrozně mě zajímalo, jak se bude vžívat do té nešťastné ženy. Pak jsem si říkala, že jsem přece blbá, že je jasné, že se bude vžívat do toho nešťastného chlapa.

- Za mě nejsilnější moment byl, když v tom snu sám sebe zako-pával pod podlahu.

- Pro mě to bylo neuvěřitelně zábavné. Jak měl ty dlouhé ručičky a čepoval mošt. A ty reklamy, ty byly tak zábavné – já jsem se na ně těšila!

- Ty vtipy o jablkách jsem už slyšel, ale v tomhle podání to mělo nové kouzlo.

- Pro mě je to tragédie zoufalého muže, ale strašně vtipná. Nejraději mám ten moment, kdy je zničený, a tak si pustí reklamu. Ale je to tragédie, ta svatba, to je horor, to je pohřeb.

- Přijde mi to, že to je legrační, legrační, legrační, ale v něčem je to strašné. Myslel jsem na slovo běsy. Ten chlap je na houkačku, je úplně rozbitý. A nedovedu si představit, že přijde Ivan Trojan a zahraje mi tohle, je to tak osobnostní herectví.

- Strašně mě bavily vtipy na Hanku. To bylo tak osvěžující.

- Ty reklamy byly jak v televizi, kde přichází reklamy v nejnapi-navější moment.

Jakub Šulík: To je třetí inscenace, kterou jsem od Družiny viděl. Znáím tu historii s meotary, každý rok to roste do odvážnějších rozměrů. Strašně panu Hájkovi závidím jeho herecké schopnosti, protože takhle činohrně si to ne každý může dovolit. Jediná moje výhrada, se kterou nikdo nesouhlasil, když jsem to sdílel s ostatními: myslím, že už je to větší a že by to sneslo hudbu, která by tomu pomáhala držet drajv.

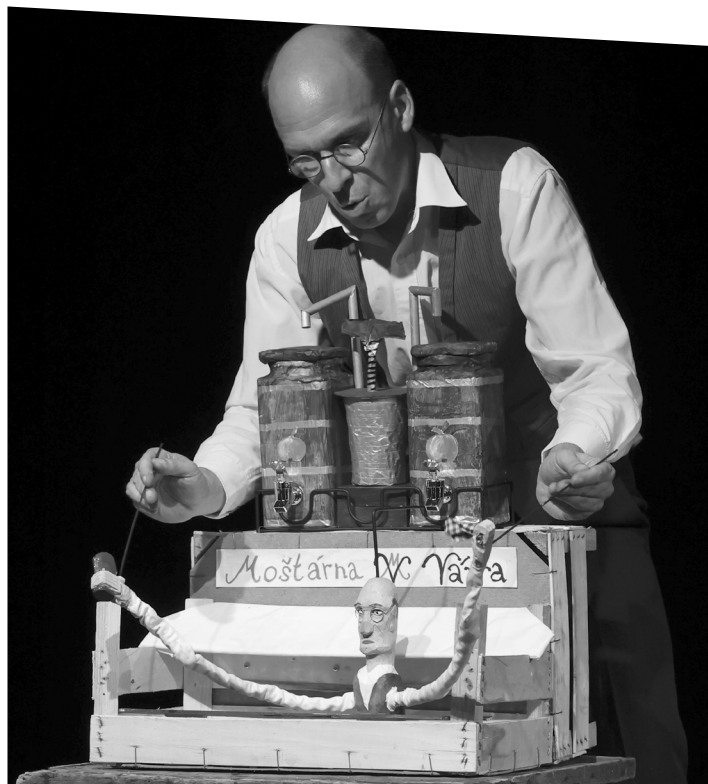
Martina J. Hartmannová: Herectví se mi strašně líbí. V té lehkosti je spousta věcí vymyšlených. Spousta práce, ale pak se to zahraje, jako že to zrovna teď náhodou přichází.

Irena Marečková: Mně se moc líbily ty mansionky. A bavilo mě to přesně tak, jak to bylo. Nic víc, nic míň.

Ivo Kristián Kubák: Podepisuji všechno, co zaznělo. A otvírá se mi na tom jeden dotaz: proč se ta věc děje? Co donutí Vávru to své polis vyprávět? Běsy jsou málo.

- Chtěla jsem se zeptat na to nářečí – tak se skutečně někde mluví?

Soubor: Ano, to je kerkonošské nářečí. Proč se Vávra rozhovoří před sousedy – no pro mě je to trochu obžaloba těch sousedů, že je do té svatby nutili.

Jouhou, brum, brum!

Tyjátr pana Šedopláště, Libouchec

vstupní otázka poroty: Hodně jsme mluvili o komunikaci s diváky a dětmi. Jak jste to vnímali?

- Na krajské přehlídce bylo v publiku více dětí, plynulo to, zatímco tady to bylo hodně na sílu a zasekávalo se to.

- Příběh se tou interakcí s dětmi rozsekal.

- Měl jsem pocit, že se muselo strašně špatně hrát. Moje romantická představa je, že když jdu jako dospělý na představení pro děti, tak se mě to taky týká, to jsem tady vůbec neměl. Kdyby to bylo víc i pro dospělé, kdybych tam nebyl „jako rukojmí“, víc bych se zapojil.

- Já jsem naopak byla se skupinou, kde bylo spousta dětí a přišlo mi je těžké ukočirovat.

- Pro mě byla otázka, proč si popíráte tu divadelnost hned na začátku, když se řekne, že jsme na lodi, ale pak se dodá „mám tady teda jen dva kufry“ – ale my jsme přitom už na té lodi!

Martina J. Hartmannová: Napadlo mě, jak by to vypadalo, kdybyste nezapojoval děti. Kdybych vám měla radit, řeknu vám: postavte si pohádku tak, jak ji chcete hrát, zahrajte ji někomu, kdo vám řekne „tohle funguje, tohle nefunguje“ – a teprve až to bude stát, si tam dodávejte interakci s dětmi. Já jsem ten příběh minula. S papouchem jste krásně začal a pak si papoucha necháte jen tak na ruce a nerozloučíte se s ním, když ho odkládáte – jako by to byla neúcta k jediným partnerům, které tam máte. Pak by bylo dobré hrát přes loutku – stojím za loutkou, tvářím se, že mě nikdo nevidí, a v tom mi pomáhá, že se sám koukám na tu loutku.

Johana Bártová: Myslím, že máte dobré animační schopnosti. Máte na to udělat inscenaci, která bude mít tah od začátku

do konce, ale chtělo by to nejdřív vytvořit dramatické situace. Neměla jsem pocit, že by interakce s dětmi byla nepříjemná, ale myslím, že tam té interakce je zbytečně moc. Mohl byste si tam nechat větší prostor na vybudování atmosféry, ve které se příběh odehrává. Začátek je zbytečně komplikovaný, představujete nám příběh a do toho už se tam objevují interakce. Za sebe bych byla radši, kdybychom nastoupili rovnou na loď. Linka s papouchem není využita.

Martina J. Hartmannová: Já tady mám jako první napsáno, že je to pán s úžasnou energií a že máte plno skvělých předpokladů, chtěla jsem tím začít – a pak jsem na to zapoměla.

Irena Marečková: Neznáte Jiřího Reindla? Když přivřu oči, tak jste celej on. Nevím, co tam dělá papouch a věšák. Moc se mi líbí jednotlivé postavy. Místa, kde tam hrají jenom medvěd nebo robot, je to moc hezké, ale pak tam zas vpadnou ty děti a ztratí se nit příběhu. Bylo to jako hraní v dětské skupině a to divadlo tam byla jen záminka. Téma domova bylo vlastně krásné, ale musela jsem si to poskládat až zpětně, protože to nedosedne.

Jakub Šulík: Souhlasím, bylo to ucpané a zastíněné všemi těmi interakcemi. Viděl jsem, že nemáte problém s animací loutky, ale moc se vám do toho nechce. Potěšilo by mě vidět, že se ty loutkové věci dobojují. Myslím, že vůči dětem to bylo super.

Ivo Kristián Kubák: Mám pocit, že tam jsou tři expozice, zbytečně začínáte na třikrát. A to, že to máte v každé inscenaci, to nemůžeme vědět. Začínáte jako Václav Novák, pak se stanete Šedopláštěm, pak přestanete být Šedopláštěm, pak vezmete toho papoucha a samotný příběh začíná po patnácti minutách. Tvrdil jste nám, že papoušek je nápověda, ale když jste zapomněl text, papoušek vám nepomohl! Medvídek má pirátskou čepici, ale nejsou to piráti, ne? To mě trochu mátló.

Irena Marečková: Jak se tady mluvilo o těch rámcích. Je tam více konců, poměrně zbytečně. Když našli toho svého třetího, už to může skončit, ale vy to ještě rozehrajete přes děti.

- Jaký význam má, když o sobě říkáte, že jste špatné divadlo?

- Hlavní problém té věci je v dramaturgii. Téma je krásné. To, o čem se bavíme, to je všechno jen ve slovech, ale nevnikne to do děje, vy netáhnete ten děj. Nevím, kdo pociťuje nedostatek domova, a co dělá pro to, aby ten domov měl. I s těmi dětmi by se dalo pracovat tak, aby pomáhaly s hledáním domova.

Soubor: Děláme divadlo se ženou třetím rokem, ale teprve letos v březnu jsme se potkali s jinými loutkáři, jsme loutkáři z You-Tubka. Přijeli jsme sem nabrat zkušenosti a ceníme si všech těch praktických rad. Hrajeme převážně venku a vlastně s těmi dětmi hlavně blbnu.

Desinterpretoval Jaroslav Jurečka.

Kdyby tisíc předloh divák nečetl

Jedu si takhle na Loutkářskou Chrudim odpočinout od čtení a psaní a už samotný leták s programem mě vyprovokuje k té kýžené „relaxaci“ obsahující obě aktivity, naštěstí v příjemném módu.

„Kdyby tisíc ježibab – předloha – Alois Mikulka – *Dům u pětiset básníků*.“

Tý jo, není to ta knížka, co snad čtyřicet let dřímá na půdě? Zrovna před nedávnem jsem ji chtěla odnést do knihovny. Vždyť ji maminka přinesla z knihovny, odkud byla vyřazena už v osmdesátkách! Něco mi ale říkalo, že by si ji synek přeci jen mohl přečíst, a nyní přišla pravá chvíle „z povinnosti“.

Napínavost zvyšoval boj o čas, poslední stránky jsme dočítali ráno před představením, plánovaný spoj nám frnkl před nosem, ale nakonec na nás poslední dvě vstupenky počkaly, jako by tušily, jak připraveni a v jakém očekávání se nacházíme my.

Poprvé srovnávat literární předlohu s divadelním zpracováním bylo pro kluka z třetí třídy dobrodružstvím znásobujícím samotný příběh.

V čem byl jiný a proč asi? Čím se nás dotkl?

„Dotkly se nás doslova holubičky. Letěly s básničkama napsanýma na zádech a přistávaly na nás. V knížce tak vojáci za trest ježibabou zakletý do básníků těšili lidi. Napsali ve verších vzkaz, hodili papírovou holubičku, ta obživila a plnila přání. Dojatá ježibaba už se nezlobila a k všeobecné radosti se stala kuchařkou u „vojska“ umělců.“

„Ale příběh na divadle pokračoval... Co se stalo?“

„Řvala siréna jako v opravdové válce a všichni museli do boje, i ježibaba.“

„Nejdřív nás zasáhlo dobro a krásno, co?...“

„A potom to bylo jako ve zprávách...“

Pláčeme.

A děkujeme za to.

Možná by tak silný prožitek nepřišel, kdybychom předlohu nečetli a neočekávali pohádkový konec. Někdy nás nečtení připraví o zklamání...

O to větší poklona souboru, který příběh psaný začátkem šedesátých let aktualizoval a naplnil funkci umění ukázat na společenské téma, zasažené diváky burcovat třeba i k nějaké akci. Poezie holubiček i vážné hrozby tu lítají mezi námi a je na každém, jestli zůstane v hledišti...

Nebojme se i složitější diskuse vést s dětmi, nepodceňujme ani ty malé. Mnohdy stačí přizpůsobit jazyk a překvapí nás, co všechno třeba i předškoláci chápou a dokážou vyjádřit, když je vnímáme a poskytneme jim prostor. Samozřejmě to nebude klasický rozborový seminář, ale otevřít se tomu, co děti spontánně cítí, je přinejmenším inspirující. Kolikrát vystihnou podstatu tak jednoduše, jak to myšlenkové konstrukce dospělému nedovolí...

„Proč bylo divadlo lepší než knížka?“

„Protože příběh ožil!“

Kdyby tisíc ježibab mohlo války přebásnit, Ježibože, sešli jich děšť!

Anežka Šoubová z Nakladatelství Dvojka

SKŘÍTCI EXISTUJÍ

Seminář S dává všem zájemcům na vědomí, že **2. 7. (tedy dnes) ve 14.00** se na místě za kamenným mostem (za dílnou Báry Hubené) budeme moci všichni na vlastní oči přesvědčit o tom, že skřítkci existují.

výtvarné dílny

10.00 – 18.00

Dřevěná dílna Báry Hubené

Bára Hubená / park za Divadlem Karla Pippicha

10.00 – 12.00

Nejhezčí loutka je ta, kterou si každý vyrobí sám

klubovna Slavoj v Divadle Karla Pippicha / Petr Borovský – herec a režisér Divadla Alfa, Plzeň

14.00 – 17.00

Vyrob si svou loutku

klubovna Slavoj v Divadle Karla Pippicha / Čmukaři Turnov

Program

STŘEDA

2. 7. 2025 představení

9.00 a 20.15	AN-KI	Šapitó Ortiga za DKP / Cia. Ortiga, Španělsko / 60 minut / od 8 let
9.00, 13.00 (B)	Pípáci	Malá scéna DKP / LS Radost, Strakonice / 40 minut / od 12 let
10.15	O princí a princezně	Šapitó za DKP / Čmukaři, Turnov / 25 minut / od 3 let
10.00, 13.00 (A)	V mojim cukru	Divadelní scéna MED / Rock and Olive oil, ZUŠ F. L. Gassmanna, Most / 35 minut / od 12 let
11.00 a 16.00	Jumbo	Za DKP / Jumbisté, Praha / 45 minut / od 5 let
11.00, 13.00 (C)	Mafia mia!	Spolkový dům / Ruda Hancvencl – Vozichet, Jablonec n. Nisou / 30 minut / od 9 let
14.00	Neposlušná kůzlátka	Šapitó za DKP / Divadlo Milana Šťastného / 40 minut / od 4 let
15.00 a 18.00	Tři zlaté vlasy děda Vševěda	Divadlo Karla Pippicha / Naivní divadlo Liberec / 50 minut / od 5 let
16.00	Veřejná diskuse	R-klub / 90 minut / od 10 let / Diskuse s lektorským sborem o inscenacích v hlavním programu. Diskutovat se bude o inscenacích: Pípáci, V mojim cukru a Mafia mia!
17.00 a 19.00	Na dvorku	Spolkový dům / Loutky bez hranic, Praha / 35 minut / od 2 let
17.00	Jam session	Centrum Hurá proStory / Otevřená hudební scéna
15.00 a 18.00	Kawloon: největší dům na světě	Vinárna Muzeum / Soubor FRAS, Praha / 50 minut / od 6 let
19.00	Putin lyžuje	Šapitó 3 za DKP / Divadlo Líšeň, Brno / 60 minut / od 12 let
19.00	Školní výlet	Resslovo náměstí / Václav Bartoš, Hradec Králové / 20 minut / od 5 let
21.00	Loutkářská tancovačka	Restaurace U Sladovny / taneční veselice, nástroje s sebou
21.00	MARTIN LANGR MARTIAS	Hurá na výlet / vyprávění hudby
21.30	Sen o pralese	Scéna MED / Korene a kosti, Bratislava (SK) / 60 minut / od 15 let

20.00

ROZÁLIE s kapelou

koncert

Letní kino Chrudim
Lázeňská ul.